

Asia: VN/17651/2025

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi metsälain muuttamisesta ja siihen liittyvistä asetusluonnoksista

Lausunto hallituksen esityksen muutosehdotuksista

Metsälain soveltamisalan rajaaminen liittyen puolustusvalmiuden turvaamiseen (2 §)

Esitys on kannatettava ja selkeyttää metsälain toimeenpanoa verrattuna nykytilanteeseen, jossa puolustusrakentamiseen liittyvien hallintoasioiden julkisuutta on jouduttu harkitsemaan tapauskohtaisesti.

Eri-ikäisrakenteisen metsän kasvatushakkuu ja siihen liittyvät uudistamisvelvoite (2 a §, 5 § ja 8 §)

Lain 2a§ määritelmiin ehdotetaan lisättäväksi eri-ikäisrakenteisen metsän kasvatushakkuun kuvaus. 5 §:ään sisältyvää kasvatuskelpoisen puuston riittävää määrää arvioitaessa käytettävää puuston pituutta ehdotetaan muutettavaksi niin, että puuston valtapituuden sijasta käytettäisiin keskipituutta. Metsäkeskus pitää esitettyjä muutoksia tarpeellisina. Ne selkeyttävät säännösten toimeenpanoa. Lisäksi Metsäkeskus pitää hyvänä, että ehdotetuissa säännöksissä huomioidaan metsäsektorin käyttämien keskeisten metsää kuvaavien tunnusten, mittausmenetelmien ja tiedontuotannon kehitys kaukokartoituspohjaiseksi ja otetaan näin tuotettuja tunnuksia käyttöön säädösten arvioitavina tunnuksina. Ehdotetut säädösmuutokset mahdollistavat nykyistä paremmin kaukokartoituspohjaisen tiedon hyödyntämisen lain valvonnassa.

Lakiehdotuksen 8 §:ään ehdotetaan lisättäväksi uusi kolmas momentti, jossa säädettäisiin velvollisuudesta huolehtia eri-ikäisrakenteisen kasvatushakkuun yhteydessä siitä, että käsittelyalueella on edellytykset taimien syntymiselle. Tavoitteena on, että uudistamisen edellytyksiä arvioitaisiin aktiivisesti ja taimien kehittymistä tulisi havainnoida myös hakkuun jälkeen. Taimikon kehittymisen turvaamiseksi tulisi tarvittaessa tehdä kohteella raivausta, heinäämistä, maanpinnan käsittelyä ja vesitalouden järjestelyjä. Metsäkeskus katsoo, että ehdotettu lisäys tekee uudistamisen velvoitteista eri-ikäisrakenteisen metsän kasvatushakkuissa vaatimuksiltaan tasaveroiset tasaikäisrakenteisissa metsissä tehtäviin hakkuisiin, joissa tähdätään puuston luontaiseen uudistamiseen. Samalla se korostaa uuden puusukupolven aikaansaannin seurannan ja hoitotoimien tärkeyttä myös eri-ikäisrakenteissa metsissä.

Metsän uudistamisilmoitus (14 a § ja 23 a §)

Uutena lakiin tuleva metsän uudistamisilmoituksen (14 a §) lisääminen metsälakiin on kannatettava. Uudistamisilmoituksen perusteella Metsäkeskus pystyy tehokkaammin valvomaan uudistamisvelvoitteen toteuttamista ja samalla se toimii metsänomistajien suuntaan muistutuksena metsä uudistamisen tärkeydestä. Lisäksi uudistamisilmoitus ja siihen liittyvällä taimien ja siementen alkuperän dokumentoinnilla nopeutetaan uudistamista, parannetaan avoimen metsävaratiedon laatua sekä varaudutaan metsätuhoriskeihin.

Metsänkäyttöilmoitus (14 §)

Metsänkäyttöilmoitukseen esitetään lisättäväksi maanomistajan taikka hakkuuoikeuden omistajan tai sellaisen erityisen oikeuden haltijan henkilötunnus kun kyseessä on luonnollinen henkilö ja y-tunnus kun on kyseessä muu kuin luonnollinen henkilö. Esityksen taustalla on tarve helpottaa metsänkäyttöilmoituksen yhdistämistä tietojärjestelmissä oikeaan omistajaan tai muuhun oikeuden haltijaan. Digitaalisen hallinnon kehityksen ja hallinnon tehostumisen näkökulmasta on tarpeellista, että säädösvalmistelussa tehdään tarkennuksia niihin kohtiin, jolla voidaan edistää hallinnon kehittämisen tavoitetta ja samalla parantaa asiakaskokemusta.

Muutoksenhaku ja automaattinen päätöksenteko (23 §, 23 b § ja 14 §:n 4 mom.)

Metsäkeskus pitää esitettyä hallintolain mukaista oikaisuvaatimusmenettelyn lisäämistä pykälään perusteltuna ja keskeisenä osana hyvää hallintotapaa sekä automaattisen päätöksenteon mahdollistamista. Automaattinen päätöksenteko rajataan lakiehdotuksessa metsälain 14 § 4 momentin mukaisen lupaan metsälain määräajasta poikkeamiseen. Samalla säädöksessä esitetään poikkeusta Metsäkeskuksen päätöksentekomenettelyyn julkisen vallan käyttöä koskevissa asioissa. Automaattisen päätöksenteon lisääminen säädökseen ja sen esitetty kohdentaminen metsänkäyttöilmoituksen määräajasta poikkeamiseen on perusteltua ja mahdollistaa digitaalisen hallinnon lisäämisen metsäkeskuksessa.

Säädökseen 4 momenttiin ehdotetaan lakiin lisättäväksi metsäkäyttöilmoituksen määräajasta poikkeamisen edellytykset. Esityksen taustalla on tarve mahdollistaa päätöksen automatisointi. Metsäkeskus pitää esitystä digitaalisen hallinnon ja hallinnon tehostamisen kannalta perusteltuna. Lain tasolle kirjatut poikkeamisen edellytykset selkeyttävät Metsäkeskuksen arviointia ja tekevät harkinnan perusteista lain toimeenpanossa aiempaa läpinäkyvämpää.

Metsärikos ja metsärikkomus (18 §)

Ehdotuksessa esitetään rangaistavaksi uudistamisilmoituksen toimittamista jättämistä. Lakiehdotuksessa palautetaan aiemmassa lainsäädännössä ollut ilmoitusvelvollisuus taimikon aikaansaamisesta. Tämän perustella tiedetään, että suurin osa metsätalouden toimijoista tekee ilmoitukset säädetyssä ajassa. On kuitenkin hyvä, että ilmoitusmenettely on sanktioitu, niin, että Metsäkeskus pystyy puuttumaan uudistamisessa ja sen ilmoittamisessa havaittuihin epäkohtiin uuden puuston aikaansaamisen turvaamiseksi.

Esityksen vaikutukset

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

Metsäkeskuksella ei ole lausuttavaa esityksen vaikutuksiin.

Muut huomiot

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

-

Pykäläkohtainen lausunto

8 a § Metsän uudistumisen edellytykset eri-ikäisrakenteisen metsän kasvatushakkuun yhteydessä

Metsäkeskus katsoo, että esitetty säännös täsmentää uudistamisen edellytyksiä ja uudistamisen lainmukaisuuden arviointia eri-ikäisrakenteisten metsien osalta.

Liite, Metsikön kasvatuskelpoisen puuston määrä kasvatushakkuun jälkeen

Metsäkeskus pitää perusteltuna, että kasvatushakkuissa jätettävien kasvatuskelpoisen puuston määrän arvioinnin tapaa muutetaan valtapituudesta keskipituuteen ja pohjapinta-alasta runkolukuun. Samalla vähennetään puuston pituusluokkia kolmeen nykyisen viiden sijaan. Metsäkeskus katsoo, että arviointitavan muutoksella vastataan metsätalouden metsikkötiedon tuotannossa ja metsätalouden ohjauksessa tapahtuneeseen muutokseen, jossa keskeiset tunnuksot tuotetaan kaukokartoitus pohjaisesti tai muilla mittauslaitteilla. Metsätiedon tuotannon ja lainsäädännön valvonnan menetelmien muutoksen huomioiminen metsälaissa on edellytys hallinnon tehostamiselle ja digitalisoinnille.

Esityksen vaikutukset

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

Metsäkeskuksella ei ole lausuttavaa esityksen vaikutuksiin.

Muut huomiot

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

Metsälain 5 §:ssä säädetään kasvatushakkuussa käsittelyalueelle jätettävästä riittävästä kasvatuskelpoisesta puustosta. Kasvatuskelpoisen puuston vähimmäismäärät esitetään metsien kestävästä hoidosta ja käytöstä annetun asetuksen liitetaulukkoissa. Asetukseen ei sisälly varsinaista kasvatuskelpoisen puuston määritelmää, mutta asetuksen 4 §:ssä säädetään, että kasvatushakkuussa on ensisijaisesti jätettävä kasvamaan hyväkasvuisia ja -laatuista puita. Lisäksi elinkelvottomia ja asetuksen 5 §:ssä tarkoitettuja vaurioituneita puita ei lueta kuuluviksi kasvatuskelpoiseen puustoon.

Asetuksessa ei nimenomaisesti säädetä, että kasvatuskelpoisen puuston tulisi muodostua asetuksen 2 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitetuista kasvatuskelpoisista puista. Kohdan mukaan kasvatuskelpoinen puu on metsälain (1093/1996) 8 a §:ssä tarkoitetun puulajin latvukseltaan elinvoimainen puu, jossa ei ole vaurioita ja jonka rinnankorkeusläpimitta on vähintään seitsemän senttimetriä. Määritelmä ei ole täysin yhtenevä puuston laadun arviointia koskevan 4 §:n säännöksen kanssa.

Muistioloonnoksessa metsän kestävästä hoidosta ja käytöstä annettuun valtioneuvoston asetukseen tehtävistä muutoksista (s. 9) todetaan, että: ”Selkeästi kaksijaksoisissa metsissä keskipituus määritettäisiin kasvatettavan ylemmän jakson mukaan, mutta metsälain valvontaan liittyvä mittaus toteutettaisiin maastossa ja tilanne tulisi arvioida kohteella.” Kaksijaksoisten metsien kasvatushakkuukohteiden valvonta ei siis voisi muistion mukaan perustua kaukokartoitustietoon, vaan viime kädessä tilanne tulisi näillä kohteilla arvioida aina maastossa. Metsäkeskuksen mukaan kirjaus voi olla liian rajoittava. Vaikka tällä hetkellä on teknisten rajoitteiden vuoksi näin käytännössä toimintaan olisi säädösehdotuksessa harkittava sitä, että, tilanne saattaa kuitenkin muuttua tulevaisuudessa.

Metsänuudistamisilmoituksesta annettavassa asetuksessa (1 §:n 1 momentin 6 kohta) säädettäisiin velvollisuudesta esittää metsänuudistamisilmoituksessa luontaisen uudistamisen sekä eri-ikäisrakenteisen metsän kasvatushakkuun osalta kuvaus siitä, onko käsittelyalueella puuston, maaperän ja pintakasvillisuuden perusteella uudistumisen edellytykset. Ilmoitusten sähköinen käsittely edellyttää, että tiedot voidaan ilmoittaa sanallisen kuvauksen sijasta tiettyinä vakiosisältöisinä vaihtoehtoina. Tämä todetaan myös asetuksen perustelumuistion luonnoksessa:

Käytännössä olisi tarkoituksenmukaista, että metsän uudistamisilmoituksessa olisi valittavana eri vaihtoehtoja, joista ilmoituksentekijä voisi valita kyseistä tilannetta koskevan uudistumisen edellytysten kuvauksen.

Metsäkeskus kiinnittää huomiota siihen, että riittävän monipuolisten ja eri uudistamisvaihtoehtojen edellytysten kattava kuvaaminen järjestelmiin voi olla haastavaa.

Lausunto maa- ja metsätalousministeriön asetusluonnoksesta

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

Maa- ja metsätalousministeriön antamassa asetuksessa metsänkäyttöilmoituksesta säädetään uudistushakkuusta annettavista tiedoista (1 §:n 1 momentin 6 kohta). Uudistushakkuussa on mm. ilmoitettava metsikkökuvioittain uudistamisen pääasiallinen puulaji tai puulajit.

Metsänuudistamisilmoituksessa pitäisi taas sitä koskevan asetuksen luonnoksen (1 §:n 1 momentin 4 kohta) mukaan ilmoittaa uudistamisen puulaji jokaisen kuvion osalta. Metsäkeskus katsoo, että myös uudistamisilmoituksella tulisi voida esittää useampia käytettyjä puulajeja samalle kuviolle.

Rakemaa Anna

